

La mayor o menor profundidad en que se han encontrado dichos moluscos depende de causas topográficas a las que está sujeto siempre todo adelanto o retroceso del mar. El dato ciertísimo es que, así los ejemplares del subsuelo del Museo Martorell como los de la referida perforación artesiana en el Pueblo Nuevo, ofrecen absoluta identidad con los que se encuentran actualmente en nuestro litoral.

Laboratorio de Malacología del Museo
de Biología de Barcelona.

Notes Bibliogràfiques

Datos acerca de las dedaleras españolas. — P. FONT QUER. Boletín de Farmacia Militar, 1925. Madrid. — Consciencios treball sintètic sobre totes les espècies de digitals peninsulars, en què s'aclareixen nombrosos punts abans obscurs i s'estableix el veritable valor taxonòmic que han de tenir alguns dels diferents endemismes espanyols, dels quals es donen minucioses diagnosis diferencials. De les 16 espècies descrites en el Podr. Fl. Hisp. de Wk. et Lange voi. II p. 587 (*D. laciniata* Lindl., *D. obscura* L., *D. parviflora* Jacq., *D. lutea* L., *D. ambigua* Murr., *D. purpurascens* Roth., *D. purpurea* L., *D. nevadensis* Kunz., *D. mariana* Boiss., *D. minor* L. y *D. Thapsi* L.), en bon criteri taxonòmic no's poden admetre com a espanyoles, més que les següents: *D. obscura* L., *D. parviflora* Jacq., *D. lutea* L. i *D. purpurea* L. La *D. laciniata* és específicament inseparable de la *D. obscura* per la extrema inconstància en els caràcters diferencials. La *D. ambigua* Murr. és molt dubtosa doncs distints autors refereixen la localitat del Pirineu Central, per referències i no en parlen els autors de flors pirenaïques (Bubani, Gautier, Rouy...); tampoc pot acceptarse sens que noves troballes no ho demostrin en contrari, que visqui a Santander. La *D. purpurascens* es un híbrid entre la *D. purpurea* i la *D. lutea*. La *D. minor* és planta cultivada i sembla de pàtria no coneguda; segons Pau és híbrida entre les *D. purpurea* i *D. lutea* i per Sampayo ho seria de les *D. purpurea* i *D. Thapsi*.

Les restants espècies *D. nevadensis*, *D. mariana*, *D. Thapsi* i *D.*

dubia han de subordinar-se al tipus específic de la *D. purpurea* L. sota la qual poden distribuir-se en tres varietats i tres races: var. *tomentosa* (Hoff et. Link.) Brot. planta més desenrotllada y fulles blanc tomentoses, viu al occident de la Península; var. *nevadensis* (Kze.) Amo: raïms generalment més pobres i fluïxos, peduncles més llargs, corola pubescent exteriorment amb petites taques (planta de S. Nevada i Tejada); var. *toletana* F. Q. fulles lanceolades, blanc-tomentoses, raïms laxos, pobres, bràcties petites; càpsula més llarga que el calze (Sn. Pablo de los Montes); raça *mariana* (Bss.) F. Q., fulles inferiors grans ovades, contretes bruscament en la base, molt tomentoses, amb pèls més fins i amb més cel·lules que en el tipus; bràcties curtes, peduncles llargs, sèpals obtusos, corola bruscament contreta a la base, càpsules agudes doble llargues que els calzes (Sierra Morena); raça *thansi* (L.) F. Q. Fulles decurrents, excepte en la corola tots els pèls són glandulífers per lo qual és planta enganxosa i groguenca, peduncles allargats, sèpals curts, càpsula més llarga que el calze (Castella la Nova, Extremadura, és de zones baixes); la raça *dubia* (Rodr.) F. Q. és balear i es caracteritza per ser planta més petita, fulles poc peciolades, arrossetades, amb abundants pèls multicel·lulars no glandulífers barrejats amb altres curts i terminats en glàndula; bràcties curtes, peduncles llargs, sèpals més grans que la càpsula obtusa.

Acompanya al treball una carta geogràfica assenyalant la dispersió d'aquestes diferents formes de la *D. purpurea*, on se veu ressaltar, la pobresa en digital en les comarques aragoneses, catalanes, valencianes, murcianes i d'Andalusia oriental fent evident contrast amb la abundància en que's cria en les regions occidentals, sud occidentals i centrals, Portugal, Galícia, Extremadura, Serres carpetanes etc. de terrenys generalment silícics.—J. CUATRECASAS.

Las Jaras híbridas españolas.—P. FONT QUER. Bol. R.Sc.Esp.Hist.Nat. t. XXV, 1925. Madrid.—Es tracta d'una recopilació de totes les dades conegudes hasta el dia respecte als *Cistus* híbrids de la Península, avalorada notablement per una severa crítica, filla de nombroses observacions i llarga experiència de l'autor. D'aquests híbrids són citats a Catalunya els següents: × *Cistus incanus* L. = *C. albido-crispus* Del. amb dugues formes, una de sèpals amples (α *typica*) i un altre de sèpals més estrets (β *Delilei* Burnat); × *C. florentinus* Lamk = *C. monspeliensis-salviifolius* Loret et Barr. molt comú. Costa prengué aquest híbrid per *C. Puvzolzii* Del.; × *C. Ledon* Lamk. = *C. laurifolio monspeliensis* Timb solament citat de la Vall de l'Avencó, la cita castellana de Cutanda deu referir-se al *C. cyprius* Lamk; × *C. Loretii* Rony et Fouc = *C. ladaniferus* × *monspeliensis* Loret. varietat α *albiflorus* Rony, trobat al Tibidabo i a Horta, havent-se produït artificialment en el Jardí del Museu de Catalunya; × *C. Vergui-*